

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI BIBLIOTEK PUBLICZNYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W 2014 R.

10. ZAKOŃCZENIE

Biblioteki publiczne województwa śląskiego w 2014 roku obok wielu osiągnięć związanych z promocją i krzewieniem czytelnictwa, działalnością edukacyjną i informacyjną doświadczyły nie mało problemów, które utrudniały lub hamowały realizację założonych planów.

Stan sieci bibliotecznej na koniec 2014 roku był taki sam, jak w poprzednim okresie sprawozdawczym. Funkcjonowało w województwie 801 placówek bibliotecznych.

Jedna gmina (Przystajń) podjęła uchwałę o zamiarze połączenia biblioteki z inną instytucją kultury. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego wyraził opinię w tej sprawie w roku 2015 r. Poważnym problemem stanowiącym utrudnienie pracy bibliotek, negatywnie odbijającym się na możliwościach poszerzania oferty usług, jest brak odpowiedniej bazy lokalowej, przedłużające się remonty, brak przystosowania obiektów bibliotecznych i udogodnień wewnątrz budynków dla osób niepełnosprawnych, zmiana lokali niekoniecznie na lepsze, co zasygnalizowało wiele bibliotek. Nie oznacza to jednak, że w zakresie modernizacji nie podejmowano prac.

Dzięki otrzymanym funduszom z Programu Wieloletniego Kultura+ Priorytet "Biblioteka + Infrastruktura bibliotek" Miejska Biblioteka Publiczna w Knurowie rozpoczęła generalny remont pomieszczeń Biblioteki Głównej i Filii nr 2. W Bibliotece Miejskiej w Cieszynie zrealizowano projekt "Modernizacja i doposażenie zabytkowego budynku Biblioteki Miejskiej w Cieszynie". Priorytetem projektu było zapewnienie dostępności instytucji dla osób niepełnosprawnych, starszych i schorowanych, poprawa jej funkcjonalności, a także wzbogacenie oferty kulturalnej i edukacyjnej. W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Wiśle przeprowadzono kapitalny remont dotychczasowej siedziby biblioteki. Ponadto MBP zakupiła 26 komputerów, wzbogaciła się o dwa rzutniki multimedialne i dwa ekrany z systemami sterującymi oraz nagłośnieniem, szafę teleinformatyczną, urządzenia wspomagające, np. UPS, a także oprogramowanie komputerowe.

Do największych sukcesów biblioteki zaliczyły zmiany technologiczne, a więc postęp w zakresie komputeryzacji procesów bibliotecznych, wprowadzanie nowych usług wirtualnych, elektroniczne udostępnianie i wypożyczanie, wymianę sprzętów komputerowych na nowe, możliwość zmiany programów, uruchomienie katalogów.

Rozwój usług dostępu do publikacji elektronicznych

OPAC. Ubiegły rok charakteryzuje rozwój usługi dostępu do publikacji elektronicznych. Sukcesem w tym obszarze można określić utworzenie w sierpniu 2014 r. **Śląskiego Konsorcjum Ibuk**, w ramach którego w ubiegłym roku 21 bibliotek udostępniało na platformie IBUK LIBRA ponad 1800 publikacji. Inną nowo powstałą platformą, która nie mogłaby funkcjonować bez współpracy i zaangażowania bibliotek z całego województwa, jest prowadzony i redagowany przez Bibliotekę Śląską serwis internetowy **Śląski Pegaz**, na którym pojawiają się informacje bieżące i archiwalne dotyczące spraw bibliotecznych, oferty kierowanej do czytelników itd.

W 2014 roku wskaźnik zakupu obliczony według wpływów ze wszystkich źródeł finansowania wyniósł 11 wol./100 mieszk., a ze środków samorządowych 4 wol./100 mieszkańców. Wpływy nowości były jednak mniejsze od ubytków, czyli książek wycofanych w ramach selekcji o 45 866 woluminów.

Zasięg czytelnictwa kształtował się na poziomie 18 czytelników na 100 mieszkańców. Stan wypożyczeń ze zewnątrz i udostępnień miał tendencję spadkową, podobnie jak liczba odwiedzin w bibliotekach (o 160 341). Spadła także liczba imprez i przedsięwzięć organizowanych przez biblioteki dla użytkowników (o 14 300) oraz frekwencja na tych imprezach o 5629 osób w stosunku do 2013 roku.

Analiza wypowiedzi bibliotek zawartych w sprawozdaniach za ostatnie dwa lata, wskazuje na osiągnięcia związane, przede wszystkim, ze zmianami technologicznymi; wśród problemów na pierwszy plan wysuwają się niedostatki lokalowe, niewystarczające budżety, a szczególnie w gminach - mała obsada kadrowa.

Poniżej przedstawiono porównanie sytuacji bibliotek publicznych województwa śląskiego w 2014 roku z sytuacją bibliotek publicznych w całym kraju.

Tabele zawierają wskaźniki dotyczące:

- bazy materialno-organizacyjnej
- obciążenia usługami
- efektywności

Wskaźniki bazy materialno-organizacyjnej

Lp.	WSKAŹNIKI	woj. śląskie 2014	Polska *
1	Liczba mieszkańców na 1 placówkę	5 735	4 744
2	Powierzchnia użytkowa na 100 mieszk. (m ²)	2,8	2,7
3	Miejsca w czytelnich na 100 mieszk.	0,23	0,29
4	Liczba książek i czasopism oprawnych na 100 mieszk.	359	340
5	Zakup książek na 100 mieszk. (wg danych z K-03 GUS)	7,7	7,6
6	Liczba komputerów na 1 placówkę	5,9	5,4

Wskaźniki obciążenia usługami

Lp.	WSKAŹNIKI	woj. śląskie 2014	Polska *
1	Liczba czytelników na 1 placówkę	1 025	793
2	Liczba czytelników na 1 m ²	6,4	6,2
3	Liczba czytelników na 1 pracownika ¹	377	359
4	Liczba wypożyczeń ² na zewnątrz na 1 pracownika ¹	7 620	6 846
5	Liczba udostępnień ³ na 1 miejsce w czytelni	256	213

Wskaźniki efektywności

Lp.	WSKAŹNIKI	woj. śląskie 2014	Polska *
1	Liczba czytelników na 100 mieszkańców	17,9	16,7
2	Liczba wypożyczeń ² na zewnątrz na 100 mieszkańców	361	319
3	Liczba wypożyczeń ² na 1 jednostkę inwentarzową	0,94	0,90
4	Liczba udostępnień ³ w czytelniach na 100 mieszkańców	60	64
5	Liczba wypożyczeń ² na zewnątrz na 1 czytelnika	20,2	19,1

* wyliczono wg danych za 2013 rok zawartych w "Zestawieniu zbiorczym o stanie i działalności sieci bibliotek publicznych w 2013 r.", zamieszczonym na stronie WWW Biblioteki Narodowej

¹⁾ pracownicy merytoryczni pełno i niepełnozatrudnieni w osobach fizycznych

²⁾ wypożyczenia na zewnątrz - łącznie książki, czasopisma pozostałe zbiory nieelektroniczne oraz zbiory elektroniczne na nośniku fizycznym

³⁾ udostępnianie na miejscu - łącznie książki, czasopisma, pozostałe zbiory nieelektroniczne oraz zbiory elektroniczne na nośniku fizycznym

